

## ИЗВЈЕШТАЈ РЕЦЕНЗЕНТА ЗА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Подаци о високошколској установи	
Назив, адреса и е-mail адреса институције	Универзитет у Источном Сарајеву Вука Караџића бр. 30, Источно Ново Сарајево, Источно Сарајево <a href="mailto:univerzitet@ues.rs.ba">univerzitet@ues.rs.ba</a>
Интернет адреса	<a href="http://www.ues.rs.ba">www.ues.rs.ba</a>
Назив, број и датум акта о оснивању	<ul style="list-style-type: none"> <li>- <a href="#">Одлука о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву број: 02-1188/92 од 14. 09.1992. године</a></li> <li>- <a href="#">Одлуке о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву (02-1188/92 од 14.09.1992, Универзитета у Мостару 02-1187/92 од 14.09.1992. и Универзитета у Тузли 02-1186/92 од 14.09.1992)</a></li> <li>- <a href="#">Одлука о организовању универзитета у Републици Српској број: 02-1512/93 од 29.12.1993. године</a> (овом Одлуком стављена је ван снаге Одлука о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву број: 02-1188/92 од 14. 09.1992. године)</li> </ul>
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	ПИБ 400592530000 ЈИБ 4400592530000
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	01029606
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	Република Српска (односно Народна скупштина Републике Српске у име Републике Српске – Вука Караџића бр. 2 Бања Лука)
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање	<a href="#">Одлука Сената Универзитета о избору вршиоца дужности ректора Универзитета број: 01-С-319-XXXV/17 од 02.10.2017. године</a>
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	<a href="#">Дозвола за рад број: 07.023-3899/09 од 22.06.2009. године</a>
Број и датум дозволе за рад ван сједишта	<a href="#">Дозвола за рад ван сједишта за извођење студијских програма на првом циклусу студија за Право и Пољопривреду – за рад у Бијељини број: 07.023/612-216-4/10 од 01.10.2010. године</a> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <a href="#">Дозвола за рад ван сједишта Правног факултета Пале – за рад у Сребреници (студијски програм Право) број: 07.023/612-555-2/10 од 09.11.2010. године</a></li> </ul>

	<p>- <a href="#">Дозвола за рад ван сједишта Пољопривредног факултета Источно Сарајево – за рад у Власеници (студијски програм Шумарство) број: 07.023/612-356-2/10 од 12.10.2010. године</a></p> <p>- <a href="#">Дозвола за рад ван сједишта Пољопривредног факултета Источно Сарајево – за рад у Требињу (студијски програм Агромедитеранска производња) број: 07.023/612-5-2/13 од 21.10.2013. године</a></p> <p>- <a href="#">Рјешење о испуњености услова за рад Православног богословског факултета „Св. Василије Острошки“ у Фочи за рад ван сједишта – за рад у Добоју број: 07.023/612-364-1/11 од 26.12.2011. године</a></p>	
Организационе јединице које се посјећују и одговорна лица	Медицински факултет у Фочи Студијски програм Медицина Проф. др Милан Кулић, декан Проф. др Биљана Мијовић, продекан за науку и истраживање	
Контакт особа (за посјету)	Проф. др Милан Кулић, декан	
Број телефона	057/320-330 и 057/340-464	
Програми пријављени за евалуацију		
Назив студијског програма:	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
Медицина	Интегрисане	Доктор медицине-360

**ДОБРЕ СТРАНЕ:**

**Б.2 Креирање и одобравање студијских програма**

Интегрисани студијски програм Медицина је иновiran 2017. године (Решење Министарства просвете и културе Републике Српске број 07.050/612-8-10-2/17 од 06.06.2017. године) и настава по истом се реализује од академске 2017/18. године (Прилог-Дозвола за рад М1).

Програм припада Научној области Медицинске и здравствене науке (Номенклатура поља и ужих области унутар научних области) према Правилнику о научним и умјетничким областима, пољима и ужим пблостима („Службени гласник Републике Српске“, брпј 22/09).

Процес одобравања (усвајања) студијских програма усклађен је са Законом о високом образовању Републике Српске, и детаљно регулисан Универзитетским актом „Поступак предлагања и усвајања студијских програма“. У процедуру усвајања и периодичну евалуацију постојећих студијских програма укључено је и мишљење студената, као и других унутрашњих и спољних заинтересованих страна: Прилог: Анализа резултата истраживања задовољства послодавца дипломираним студентима Медицинског факултета Универзитета у Источном Сарајеву. Укупна просечна оцена за „Задовољство свршеним докторима медицине“ износи 4,7. Као прилог о учешћу студената дат је Интерни оглас за избор студената у Наставно-научно веће Медицинског факултета, расписан 25.09.2017. Приложене су анкете студената о оцини квалитета наставног и административног особља, као и библиотеке, али не и анкете о оцини садржаја студијског програма и оптерећења студента по предмету, исказано у складу са ECTS-ом, са предлогом мера за побољшање. Рецензент сматра да би одговарајућа документација о спроведеним анкетама оцине курикулума, ако се оне редовно реализују у оквиру унутрашњих механизма унапређења квалитета, била адекватна документација за систематско праћење и унапређење даљег развоја студијског програма.

Студијски програм има јасне образовне циљеве у складу са мисијом ВШУ на којој се програм изводи и који укључује планиране исходе учења. Савладавањем студијског програма студен стиче опште и специфичне компетенције. Циљеви су остварљиви и усклађени са документима Европске Уније, јер се базирају на курикулуму који је усклађен са Директивама 2005-36- ЕЗ и 2013-55-ЕУ о признавању стручних квалификација за основно медицинско оспособљавање. Основно медицинско оспособљавање обухвата укупно шест година студија, односно 5555 сати теоретског и практичног оспособљавања, од чега активне наставе 4800 која обухвата 2160 часова теоријске наставе и 2640 часова практичне наставе, стручна пракса и клиничка практична настава обухватају 665 часова и самостали истраживачки рад који је у функцији израде завршног дипломског испита, обухвата 90 часова. Самостални рад студената укупно износ 5.245, односно укупан број часова курикулума је 10.800.

Студијски програм укључује предклиничке предмете који обезбеђују одговарајуће познавање науке на којима се темељи медицина и добро разумевање научних метода за процену биолошких функција и регулационих механизма, као и разумевање структуре, функције и понашања зравих и болесних особа. Такође, кроз клиничке предмете обезбеђује се одговарајуће познавање клиничких дисциплина и поступака, што свршеним студентима пружа целовиту слику о душевним и телесним болестима уз адекватно усвајање знања, вештина и ставова који се односе на профилаксу, дијагнозу и терапију. Савладавањем основних метода научног истраживања (статистичких, епидемиолошких, молекуларних и генетских), програм пружа студентима чврсту основу за будући научноистраживачки рад. Студентима је омогућено стицање искуства у клиничком окружењу под одговарајућим надзором, кроз стручну праксу на 3., 4. и 5. години. Рани контакт студената са пацијентом доприноси бољој интеграцији знања из базичних предмета у клиничко знање, а касније интеграцији клиничког знања и вештина у збрињавање болесника које обухвата благовремену и рационалну дијагностичку и терапијску процедуру.

У дефинисању компетенција (исхода) учења, Универзитет у Источном Сарајеву Медицински факултет у Фоци за Студијски програм Медицина користио је следећа документа: ESG (European

Standards and Guidelines in European Higher Education Area, Квалификациони оквир БиХ и Оквир квалификације Европског простора високог образовања(QF-EHEA), као и документа светских и европских стручних организација у научним у пољу медицинске науке (академски стандарди— Медицина)

У документу - Апликациони образац за екстерну евалуацију/акредитацију студијског програма Медицина, није доступан линк за Приручник квалификације, а као извојен документ није присутан у Прилозима. Но, имајући у виду структуру курикулума, Податке о студијском програму медицина из Елабората Каталог клиничких вештина и писано образложење у у наведеном документу у делу Б.2.1.Креирање и одобравање студијских програма, рецензент сматра да веза између компетенција/исхода учења и наставних предмета студијског програма омогућава усвајање најсавременијих теоријских знања из области медицине, оспособљавање за рутинске лабораторијске и клиничке вештине, интеграцију теоријског и практичног знања, стицање искуства у коришћењу литературе, што све заједно ствара чврсту основу за даље перманентно стручно усавршавање. На основу садржаја курикулума, као и наставних метода за његову реализацију може се закључити да је у великој мери успостављена равнотежа између различитих типова активности (предавања, семинари, пракса, пројекти, и др.) и исхода учења.

Образовни циљеви су усклађени са сличнима у окружењу и постоји доказ о упоредивости. Студенти и све заинтересоване стране су упознате са образовним циљевима путем јавно доступних докумената у оквиру силабуса за појединачне предмете. Студијски програми су компарабилни са одговарајућим програмима других високошколских установа које припадају европском образовном простору са аспекта трајања студија, укупног броја часова теоријске и практичне наставе, облика наставе, метода провере знања, обима студијског програма који је изражен ЕСПБ бодовима и постојања изборних подручја. Учешћем у међународним пројектима о квалитету Факултет би обезбедио даље континуирано осавремењавање студијског програма.

У ранијим самоевалуационим извјештајима је истакнуто да је најслабија тачка студијских програма на Факултету био изостанак повратних информација из окружења, јер је било немогуће добити прецизне податке о квалитету дипломираних студената. На Факултету постоји Алумни организација и документација о спроведеним анкетама од стране послодаваца из којих се може закључити да практична примена стеченог знања, мора бити таргет у даљим активностима факултета за развој, ревизију и увођење иновација у наставне планове и програме. Послодавци су потребу за међународном репутацијом дипломираних студената исказали са најмањом скалом (6,49%), што говори о недовољној међународној сарадњи у окружењу, те већом потребом за интернализацијом високог образовања и јачањем свести о значају истог.

У елаборату о студијском програму Установа наводи да званичан документ о рачунању ЕЦТС бодова за наставне предмете није дефинисан на нивоу Факултета. Међутим, имплементација ЕСПБ извршена је према немодуларизованом систему (систему у којем сваки предмет може имати различит број бодова, тако да је укупан број бодова у једној академској години 60). Број бодова за сваки предмет одређен је у односу на постављене задатке које студент треба да обави како би остварио циљ и исход учења. У оквиру сваког предмета дефинисане су наставне активности релевантне за постизање циља и исхода предмета и време потребно за сваку наставну активност, тако да укупно радно ангажовање студената одговара броју бодова који припадају предмету. Вредност једног ЕЦТС бода одговара, радном ангажовању студента од 30 часова.

Новим, иновираним наставним планом и програмом који се спроводи од академске 2017/18. године, завршни испит и његова одбрана су садржани и вредновани одређеним бројем ЕЦТС бодова.

Са циљем да се дефинишу захтеви које дипломски рад треба да испуни, у погледу методологије, формалних аспеката и критеријума за оцењивање, рецензент сматра да треба донети посебан Правилник о дипломском испиту на овом студијском програму.

У документу „Матрица компетенција“ су приказани предмети у оквиру којих се остварују компетенције за стицање генеричких компетенција. Међутим, приказ матрице у excel табели, без разврставања компетенција, према одређеним нивоима стеченог знања, вештина и ставова, у оквиру одређених предмета, чини ову матрицу мање прегледном. Изграђена матрица не дефинише у оквиру ког предмета, у којем обиму и кроз које активности се остварују дефинисани исходи учења.

### **Б.3 Учење, подучавање и оцењивање усмјерено ка студенту**

Студенти имају удела у евалуације наставног плана и програма и наставног процеса и резултати се анализирају ради идентификовања мера побољшања. Није довољно да студенти буду само укључени у управљачка тела. Ипак, рецензент сматра да је током протеклих година реформе сазрела је свест о томе на који начин успоставити склад између исхода учења, наставних метода и оцењивања. То је резултирало ставом да сви облици активне наставе базирају на интерактивној настави која се карактерише дискусијама о проблему који је тема наставне јединице, изношењем личног става који је поткрепљен теоријском или искуственом аргументацијом, уочавањем дилема које се односе на постављену тему и њиховим разрешавањем.

Правила студирања на студијском програму Медицина установљена су на Сенату Универзитета 27.06.2012. године. Структура оцене регулисана је Наставним програмом сваког предмета и дефинисана у силабусу предмета који се налази на сајту ВШУ. У картону сваког предмета, поред општих назнака за предмет и имена наставника за теоријску и сардника за практичну наставу, дефинисани су исходи учења, наставне методе тј. садржај предмета по недељама, обавезна литература и начин оцењивања тј. врста евалуације рада студента кроз предиспитне обавезе и завршни испит. Сваки облик провере знања носи одговарајући број бодова (укупно 100) и проценат удела начина провере знања у остваривању укупног броја бодова. За већину предмета завршни испит који се састоји из теста и практичног, односно практичног и усменог дела испита вреднује се са 50 поена. Иако се у картону сваког предмета налази условљеност, она није дата ни за један завршни испит у оквиру појединачних предмета, што је по мишљењу рецензента потребно, посебно за предмете за чије је успешно савладавање потребно претходно усвојено знање из *cor curriculum predmeta*. Дефинисане су процедуре жалбених поступака.

Студенти имају удела у евалуације наставног плана и програма и наставног процеса

### **Б.4 Упис и напредовање студената, признавање и сертификација**

Новом реформом Курикулума и доношењем Садржаја програма који је усклађен са квалификацијама дипломираних студената, стандардизоване су интерне процедуре за пријема студената које су јасне и транспарентне, у складу са Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Правилима студирања на првом циклусу студија. Упис на Факултет и интегрисане академске студије Медицине врши се на основу заједничког конкурса, који објављује Универзитет. При упису се вреднује успех у претходном школовању (успех из свих предмета и разреда четворогодишње средње школе) и резултати постигнути на пријемном испиту (тест из биологије и хемије). Број студената који уписује студијски програм медицине одређује Влада Републике Српске. Информације за будуће студенте доступне су у студентском водичу (информатору). Процедуре за признавање периода студија и претходног учења и високообразовних квалификација су у складу са Статутом Универзитета. Прилог-Додатак дипломи садржи све релевантне податке о студијском програму, што омогућава

унапређење мобилности и академског признавања квалификација.

### **Б.5 Наставно особље**

Ангажовање и избори наставног особља се врше у складу са Законом о високом образовању Републике Српске (Сл. гласник РС број: 73/10, 104/11 и 84/12, 108/13 44/15 и 90/16), Статутом Универзитета, Правилником о раду Универзитета, Правилником о поступку и условима избора академског особља Универзитета и Правилником о условима и поступку додељивања звања *professora emeritusa* Универзитета. У складу са Законом о високом образовању Републике Српске и Статутом Факултета у извођење наставе на студијском програму Медицина ангажовани су и стручни сарадници у настави - доктори медицине и специјалисти појединих клиничких грана медицине који немају избор у звање. Универзитет може, у складу са важећим прописима, закључити уговор о допунском раду или уговор о делу за извођење дела наставе са лицем које има академско звање из одговарајуће научне области на другом универзитету на коме је у радном односу или ангажовати наставника са друге високошколске установе из иностранства у својству гостујућег професора, без расписивања конкурса. Уговор о допунском раду или уговор о делу закључује Ректор универзитета са наставницима и сарадницима који су одлуком Сената именовани за одговорне наставнике и сараднике. Веће Факултета Универзитета именује Комисију за разматрање конкурсног материјала и писање извештаја. Чланови Комисије не могу бити у звању нижем од онога у које се кандидат бира и не могу бити у сродству са кандидатом, а најмање један члан мора бити са друге високошколске установе. Извештај Комисије се објављује на интернет страници и доступан је јавности на увид.

У прилогу Укупан број наставног особља за СП Медицина у 2017. год. запажа се да значај број чине наставници - хонорарни и допунски, у односу на стално запослене. Мало је вероватно да су ти наставници сваки дан доступни студентима. На студијском програму медицина ангажовано је 72 сарадника, те постоји добра перспектива да ће се њиховим напредовањем у наставничка звања повећати број стално запослених.

Број наставника и сарадника ангажованих на Факултету (Прилог: Листа одговорних наставника – медицина: 98 наставника и 72 сарадника) углавном одговара потребама студијског програма. Према приказаном оптерећењу по семестру, број наставника и сарадника је довољан да покрије укупан број часова теоријске и практичне наставе на овом студијском програму, при чему се поштују критеријуми за број студената у групама за предавања и вежбе на претклиничким и клиничким предметима. На сајту факултета налазе се подаци о наставном особљу (CV свих наставника и сарадника). Подаци укључују *akademsku karijeru*, UNO за коју је наставник биран, као и референце наставног особља. Квалификације свих наставника и сарадника одговарају образовно-научном пољу и нивоу њихових задужења. За већину наставника у Картону који обједињује његов CV нису наведени предмети на којима је наставник ангажован, што свакако треба кориговати, чиме би се лакше проценивала његова компетентност а такви подаци допринели бољој информисаности студената и стручне јавности.

Министарство науке и технологије Републике Српске финансира укупно 4 пројекта са одређеним бројем сарадника, који је на укупан број наставника још увек недовољан. Приложена је и Листа од 18 међународних пројеката на којима је учествовао Медицински факултет, али они нису првостепен из области научних истраживања. Документ Анализа резултата НИР-а за 2017. годину указује на напредак у овој области. Посебно је важан напредак је на пољу публикација радова ранга P20, као и на пољу укупног импакт фактора за 2017 у односу на претходне године. Није функционалан линк на релевантне прилоге са CD-а у фајлу под називом Прилог- табеларни приказ укупног импакт фактора по организационим јединицама Универзитета, али је факултет податке о научно-истраживачком раду учинио јавно доступним на сајту факултета, који обухватају преко 20 радова P20 категорије. Основањем Центра за биомедицинске науке постоји могућност да даље унапређење НИР-а кроз истраживања на бази нових технологија у областима као што су: геномика, протеомика, истраживање матичних ћелија и



друго.

## **Б.6 Ресурси за учење и подршка студентима**

Медицински факултет Универзитета у Источном Сарајеву обезбеђује просторну, техничку и кадровску опремљеност, која омогућава оптималне услове за рад студената, са циљем да се студенти оспособе за самосталан и креативан рад у погледу коришћења времена, техничких и људских ресурса и опредељења за тимски рад. Теоријска и практична настава одржавају се у амфитеатрима, салама, вежбаоницама и лабораторијама Медицинског факултета, тј. у просторијама које су у власништву Универзитета, а за клиничке предмете настава се одржава и у наставним базама Универзитетске болнице у Фочи као и у другим специјализованим установа са којима Факултет има склопљен уговор о сарадњи. Уговор о сарадњи је потписан са 56 партнерских институција. Библиотека и читаоница Факултета смештене су у централном објекту Факултета. Факултет користи и градску читаоницу у Фочи. У оквиру Факултета налазе се два рачунарска центра. На листи административног особља налази се укупно 63 запослених. (Прилог-Листа административног особља). Највећи број запослених има четворогодишњу средњу школску спрему. Највиша стручна спрема је висока стручна спрема – основне студије. Уз имена административног особља наведена су радна места на којима су распоређени, али не и стручна спрема, те није могућа адекватна процена да ли су ангажовани у складу са потребним квалификацијама.

## **Б.8 Информисање јавности**

На званичној web страници Факултета информације нису приказане тако да информишу све заинтересоване стране. Посебно нема података о (сем у доментима Кључни показатељи стања, али који нису на сајту Факултета) који се односе на образовање и људске ресурсе, на процену успешности у студирању итд. Иако су ови подаци преко документације били доступни рецензенту, рецензент сматра да на web страници факултета треба да се нађу потпунији подаци о систему унапређења квалитета који се односи на студије медицине, будући да факултет има резултате у овој области. Такође, на web страници факултета нису објављени распореди наставе или за исте нису функционални одговарајући линкови.

## **Б.9 Континуирано праћење и периодична ревизија студијских програма**

Медицински факултет Универзитета у Источном Сарајеву, од последње реформе која је спроведена на принципима Болоњске декларације, преко дефинисања стандарда за акредитацију и поступака спољашњег осигурања квалитета у складу са ESG, као и доношењем Закона о високом обвразовању препознао неопходност за почетак увођења континуираних промена на Факултету, заснованих на утврђивању постојећих слабости, дефинисању развојних могућности и сталног рада на унапређењу квалитета. Факултет је учествовао у пројекту „European standards for accreditation of study programmes on BiH universities“ (ESABiH) који је имао за циљ увођење европских стандарда за акредитацију студијских програма на босанскохерцеговачким универзитетима (<http://www.ues.rs.ba/osiguranje-kvaliteta/projekti-iz-osiguranja-kvaliteta/esabih/> и прошао екстерну међународну евалуацију 2012., која је сем позитивног мишљења о студијском програму медицине, дала и препоруке за унапређење процеса квалитета студијских програма и установе. Полазећи од тога, Наставно-научно веће је донело одлуку да се формира одбор за израду плана активности који броји 10 чланова од којих је и један студент. Рецензент није пронашао релеватну документацију о Извештају ове комисије, али постоји Извештај о екстерној евалуацији за Универзитет у Источном Сарајеву којим

је обухваћен и Медицински факултет.

Факултет преко годишњих извјештаја о самовредновању и оцени квалитета прикупља податке и ради анализе о индикаторима квалитета студирања. Удео анкете дипломираних студената и послодаваца који запошљавају дипломиране докторе медицине један је важних начина прикупљања података. У ранијим самоевалуационим извјештајима је истакнуто да је најслабија тачка студијских програма на Факултету био изостанак повратних информација из окружења. У циљу поспешивања веза са окружењем, на Факултету је формирана Алумни организација Факултета. Пре годуну дана (2017. године) организована је и спроведена анкета међу послодавцима о задовољству дипломираним студентима, која је обухватила 300 послодаваца из 29 општина и градова источног дела Републике Српске. Крајем децембра 2017. године организована је и спроведена анкета међу здравственим установама о задовољству дипломираним студентима Факултета (Прилог-Анализа послодаваца Факултет). Просечна оцена задовољства на сва постављена питања испитаника била је 4,89.

#### СЛАБЕ СТРАНЕ:

Медицински факултет у Источном Сарајеву је на на флешу „Документација Агенције – Медицина) и CD-у доставио скоро сву неопходну документацију, релевантне прилоге и табеларне податке који се захтевају стандардима. Међутим, неопходно је боље ораганизовати достављену документацију, како би рецензент вршио адекватну анализу достављене документације према захтевима и препорукама стандарда. Поједини линкови на релевантне прилоге са CD-а у фајлу под називом “ Апликациони образац за екстерну евалуацију/акредитацију студијског програма Медицина, нису функционални, а не налазе у фајлу Прилози, те је рецензент превише времена утрошио на пролажење информације на другим местима.

На званичној веб страници факултета информације нису приказане тако да информишу све заинтересоване стране. Посебно нема података о ( сем у доментима Кључни показатељи стања, али који нису на сајту Факултета) који се односе на образовање и људске ресурсе, на процену успешности у студирању итд. Иако се ови подаци предо документације били доступни рецензенту, рецензент сматра да на веб страници факултета треба да се нађу потпунији подаци о систему унапређења квалитета који се односи на студије медицине (иако овај стандард Политика обезбјеђења квалитета студијских програма није на листи стандарда за акредитацију студијских програма) будући да Факултет има резултате у овој области, те би јавно доступна политика унутрашњег обезбеђења квалитета студијског програма била дио његовог стратешког управљања.

#### ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

##### **Б.2 Креирање и одобравање студијских програма**

У процесу Креирања и одобравање студијских програма тј. доношења предлога за њивову измену, посебно у процени и поступку мерења задовољства студената (и дипломираних) стеченим знањима и вештинама на студијском програму, није довољно да се овај процес кроз самовредновање одвија само у целини, него и на појединачним предметима (Извештај о самовредновању и оцени квалитета СП Медицина ИАС, март 2018. године), како би се проценило радно оптерећење предвиђено за савладавање програма појединих предмета, ефикасност предвиђених метода учења и обим и квалитета доступне литературе. Просечно време трајања студија (за студијске програме који трају 6 година – студије медицине било је 9,50 година (документ- Кључни показатељи стања 2016.године), указује на потребу за системском стандардизацијом наставног процеса са аспекта метода наставе и континуираног вредновањем целокупног наставног процеса, садржаја предмета и посебно радног оптерећења студената.



Рецензент препоручује ревидирање документ „Матрица компетенција“ у светлу сазнања да исходи учења које обезбеђује структура курикулума, омогућавају стицање Знања (Z), Вештина (V) и Ставова /Понашања (SP) у складу са предметно специфичним компетенцијама. Исходи учења студијског програма медицина, треба да се нађу појединачно у оквиру исхода обавезних и изборних предмета који чине структуру курикулума. Само такво мапирање предмета одговарајућим компетенцијама (исходима студијског програма) чини основу за успостављање склада између исхода учења с једне стране и наставних метода и оцењивања усмерених на постизање исхода учења.

Будући реформски процеси требало би да обезбеде и учешће компетентних ауторитета из струке са других универзитета у поступку унапређења наставних планова и програма.

### **Б.3 Учење, подучавање и оцењивање усмјерено ка студенту**

Даље активности Факултета на имплементацији интерактивне наставе, као савремене методе извођења наставе, омогућиће студентима боље разумевање програмске материје, усвајање инвентивног знања, формирање сопствених ставова и усвајање постојећих научних доктрина. Како би стечене компетенције, посебно клиничке вештине неопходне за обављање професионалног рада дипломираних доктора медицине, биле у служби вредновања студијских програма са аспекта подучавање и оцењивање усмерено ка студенту, Медицински факултет би могао да разматра могућност увођење OSCE методе (Objective structured clinical examination) као објективне процене клиничких знања и вештина, чија имплементација захтева реализацију претходних активности које би Факултет у наредном периоду могао да планира.

Медицински факултет има формалне механизме за праћење, периодичну ревизију и надгледање својих програма и њиховог квалитета у складу са (ESG). Студенти учествују у креирању студијских програма, процеса учења и подучавања. Укључени су рад Наставно-научног већа као његови стални чланови. Али сем формалног укључивања потребан је план стратегије Факултета за њихово стално учешће у процесу евалуације, као и сачињене процедуре за добијање повратних информација у вези реализације њихових предлога као подстицај за њихово даље ангажовање.

### **Б.5 Наставно особље**

Како се Квалитет наставника и сарадника обезбеђује пажљивим планирањем кадрова, селекцијом младих талентованих сарадника и благовременим подмлађивањем наставног кадра, препоручује се ВШУ да у наредном периоду, узимајући у обзир документа- Кључни показатељи стања 2016.године), у коме је приказана старосна структура наставника (Године старости за укупан број наставног особља 48,12 и документ: Појединачно приказане године старости наставног особља у 2017.гог; Укупан број студената/број стално запосленог наставног особља –16,21) донесе посебан документ - План развоја кадрова тј. Програм развоја кадра и анализа потреба за наставним кадром.

У циљу успостављања боље сарадње и као подршка процесу интернационализације Универзитета потребно је развити посебне стандарде и мере на националном нивоу (кроз стандарде за акредитацију и избор наставника), којима се остварује мобилност наставника. У школској 2016/2017 години мобилност наставника са Факултета ка другим факултетима је била мала и свега је један наставник одлазио на други факултет. Успостављање статутарне обавезе боравка на другој иностраној или партнерској високошколској институцији у окружењу, могао би у даљој будућности развоја квалитетног

наставног кадра, да буде један од додатних услова за избор у највише наставничко звање.

Образовање у пољу медицинске науке подразумева регулисане професије чије су образовне квалификације компатибилне са Оквиром квалификација Европског простора високог образовања, као и са Европским оквиром квалификација за целоживотно учење. У том смислу потребна је перманентна едукација и усавршавање наставника, те и већи број спроведених програма континуиране едукације од стране Медицинског факултета. Успоставити систем континуиране стручне и педагошке обуке наставника и сарадника у погледу метода наставе и метода оцењивања посебно за асистенте и доценте.

Успоставити систем и финансијске механизме на Факултету за целоживотно образовање наставног и ненаставног особља (сем наставника укључити све шефове административно-стручних служби, што Факултет већ остварује на основу увида рецензента у Извештај о усавршавању административног особља за 2017.год).

Наставити активности којима се стимулишу научне активности и јачају везе између истраживања и образовања.

Рдити на ширењу и јачању постојећих и планском формирању нових истраживачких група према Плану и програму научноистраживачког рада на Факултету. Повећати могућности укључивања што већег броја наставника и студената докторских студија кроз апликације за националне, а посебно међународне пројекте.

Пронаћи могућности за додатни извор финансија за обнављање и куповину опреме (кроз сарадњу са секторима здравства и привреде).

Кроз програме стручног усавршавања омогућити едукацију у области савремених методологија истраживања што већег броја истраживача.

#### **Б.6      Ресурси за учење и подршка студентима**

У Табели Библиотечке јединице дат је само укупан број различитих наслова из којих се изводи наставни процес, али не и листа уџбеника и друге литературе. Управа факултета и даље треба да подржава развој библиотеке, кроз набавку сртучне литературе. Редовно ажурирати уџбенике и другу литературу у погледу квалитета и квантитета према потребама наставних предмета и стимулирати наставнике и сараднике за писање уџбеника и друге литературе за предмете на којима су ангажовани. Омогућити перманентно стручно усавршавање запослених у Библиотеци и Рачунарском центру.

#### **Б.8      Информисање јавности**

Учинити широко доступним информације органа Факултета који доносе одлуке, које се односе на катедре /предмете, лабораторије, појединце и студенте. Обезбедити да информације буду прихваћене од свих запослених на Факултету, као и од студената.

Неопходно је праћење реализације предложених корективних мера на катедрама и предметима где су периодичне провере квалитета показале да постоје недостаци.

Јавна похвала и награда наставника, сараднике, ненаставног особља и студената, посебно ангажованих у активностима на унапређењу квалитета студијског програма, наставе, истраживања, учешћа студената, дала би јаку подршку даљем унапређењу система обезбеђења квалитета на Факултету.

#### **Б.9. Континуирано праћење и периодична ревизија студијских програма**

Рецензент сматра да је за даље активности на процесу сталног дугорочног унапређења квалитета Медицинског факултета, а посебно Политика обезбеђења квалитета студијских програма, са аспекта континуираног праћења и периодичне ревизије студијских програма, посебно СП Медицине, поред постојеће Мисије и циљева Медицинског факултета, потребно донети и стратешки документ на нивоу Медицинског факултета за дужи временски период (најмање од 5 година) са одговарајућим Акционим планаом, на бази SWOT анализе који ће бити основни стратешки документ у будућим активностима Факултета везаним за континуирано праћење студијског програма. Акциони план би требало поред систематске анализе тренутног стања, анализе Предности/ Унутрашњих снага /Потенцијала и Стратегије појачања предности, посебно да обухвати Предлог мера и активности за унапређење квалитета студијског програма медицина. Посебно даље треба подржати и развијати системе унапређења квалитета СП Медицина у оквиру: 1) сталне реформе наставе; 2) подршке унапређењу научно-истраживачке делатност; 3) интрнационализације високог образовања у оквиру студија медицине; 4) јачања идеје о покретању процедура лиценцирања наставе на енглеском језику. Евентуално, можда треба размишљати о формирању сталног тела на нивоу ове ВШУ које би остварило чврћу везу са Савезом студената, одговарајућим службама и наставницима, будући да је Факултет учинио значајне почетне искорак у том правцу.

МЈЕСТО И ДАТУМ:

ПОТПИС РЕЦЕНЗЕНТА: